

„alsnog de Hooge Regeering in kennis te willen stellen, òf, bijaldien het „Hoofdbestuur daartegen onverhoopt bezwaar mocht hebben (indien het bijv. „den rechtsregel „non bis in idem” huldigde) *daaraan* (nl. aan de ingekomen „antwoorden) publiciteit te geven. Hierdoor vervalt dus ook uw gezegde, „dat wij door onze tweede circulaire ons vergrepen zouden hebben aan het „recht der Algemeene Vergadering om over handelingen van het Hoofdbestuur een vonnis uit te spreken. Het is niet in ons opgekomen zulks te „doen. Nu gij er mij echter door bovenstaanden zin op attent maakt, moet „ik toegeven, dat het woordje „daaraan” evengoed op de eventueele weigering „van het Hoofdbestuur kan slaan als op hetgeen door ons bedoeld was, de „ingekomen antwoorden. En ik zou zelfs durven beweren, dat alle Afdeelingen, welke ons machtiging gegeven hebben, niet anders gedacht hebben „dan aan het publiceeren van de ingekomen antwoorden. Voor zooverre „ik tot deze onduidelijkheid aanleiding mocht gegeven hebben roep ik, even- „als gij, gaarne: *peccavi!*

„En hiermede hoop ik, dat de quaestie voldoende tot klaarheid en tevens „opgelost is.

Geloof me u. s.

SANNES.

NOG EENS HET AMBTSGEHEIM.

Na al hetgeen in de laatste jaren geschreven en gesproken is over het ambtsgeheim van de geneeskundigen, mag het overbodig schijnen over hetzelfde onderwerp nogmaals iets in het midden te brengen. Laat men echter het daaromtrent verhandelde nog eens de revue passeeren, dan valt in het oog, dat op zulk een ernstig, gewichtig vraagstuk nog zoo weinig licht is geworpen door hen, die door hun dagelijksch verkeer in het maatschappelijk leven en door de nauwe betrekkingen waarin zij tot het familieleven van hun medeburgers staan, daartoe zoo bij uitstek in de gelegenheid zijn, n.l. de medici practici. Ieder voorbeeld aan de practijk ontleend, zal in staat zijn het vóór en tegen in het verhandelde op bijzondere wijze te illustreeren. Ik meen dus de verschillende partijen een dienst te bewijzen door het mededeelen van een geval, rechtstreeks aan de ervaring ontleend.

Voor een paar jaren behandelde ik wegens primaire syphilis een jongen en een meisje, die tijdens de behandeling en in weerwil van mijn ernstige waarschuwing, samen in het huwelijk traden. Na verloop van eenigen tijd werd de vrouw gravida en vernam ik welke ambtgenoot ter zijner tijd zich met de leiding van den partus zou hebben te belasten. Nu rees bij mij de vraag: ben ik niet verplicht bedoelden ambtgenoot te waarschuwen met welk een gevaarlijk patiënte hij te doen zal krijgen, gevaarlijk voor hem zoowel als voor zijn familie? Mag ik mijn *wettelijk* zwijgen bewaren, terwijl het mij bewust is, hoeveel personen ik door dat zwijgen diep rampzalig kan maken? De strijd door mij bij het beantwoorden dezer vragen gevoerd was niet gering; aan den eenen kant toch is daar de Wet, die spreken verbiedt, aan de andere zijde het geweten, dat tot waarschuwen dringt. Ten laatste

besloot ik in casu het ambtsgeheim op te offeren en mijnen zedelijken plicht te gehoorzamen, die tot mededeeling noopte. *Adviene que pourra!*

Doch er was meer! De ouders van het te verwachten kind behoorden tot het Israëlietische Kerkgenootschap; gebruikelijkerwijze zou dus kort na de geboorte de ritueele circumcisie plaats hebben. Nu weet men, dat een van de voorgeschrevene handelingen bij deze kunstbewerking bestaat in het met den mond uitzuigen der versch gemaakte wondvlakte. Talrijk nu zijn de goed geconstateerde gevallen, waarbij in deze omstandigheid de operateur met syphilis-gif werd besmet en dat deze, onbewust van de kwaal die op deze wijze zijn lichaam was binnengeslopen, op nieuw de noodlottige bron werd voor het verspreiden van het contagium bij andere kinderen 1). Ik stond dus in mijn geval voor een nieuwe moeielijkheid, n.l. voor de vraag: moet ik den persoon, die de voor hem zoo gevaarlijke operatie te verrichten zal hebben, kalm zijns weegs laten gaan en hem op die wijze aan infectie blootstellen, die niet alleen voor hem en zijn huisgenooten, maar bovendien wellicht voor een groot aantal andere kinderen en hun familiën zulke rampzalige gevolgen kan hebben? Moet ik niet veeleer ook hier aan mijn zedelijke stem gevolg geven en het ambtsgeheim niet te doctrinair opvatten? Bij het overige dezer vragen deed zich bovendien een factor voor, dien ik bij de openbaring van het geheim aan den verloskundige niet zoozeer te vreezen had. Deze toch, gewaarschuwd voor het gevaar dat hem dreigde, zou die waarschuwing in dank aanvaarden en daardoor alleen reeds zich zedelijk gebonden achten *mijn* geheim, dat nu ook *zijn* geheim geworden was, te bewaren. De persoon echter met het verrichten der bedoelde kunstbewerking belast, zou misschien wel kunnen behooren tot die categorie van menschen, welke gegeven wenken in den wind slaan en niet doordrongen van den ernst van het gevaar, waarvoor zij gewaarschuwd worden, zich ook geenszins gebonden achten het hun medegedeelde geheim te bewaren.

De kans werd dus zeer groot, dat ik door mijn ter goedertrouw gedane onthulling, een volkomene openbaarmaking van het mij opgelegde geheim zou teweegbrengen. De vrees, dat ik mij daardoor wellicht *wettelijke* moeielikheden op den hals zou kunnen halen, deed echter onder voor den aandrang, dien ik in mij voelde om gezondheid en leven van wie weet hoevelen te besparen. Ik besloot dus andermaal te waarschuwen!

Daar echter de vrouw à terme van eenen *dooden* jongen beviel, kon deze laatste waarschuwing achterwege blijven.

Uit het medegedeelde voorbeeld blijkt, dat ik bij mijn genomene besluiten, mij geheel en al schaar aan de zijde van hen die meenen, dat men bij het bewaren van het ambtsgeheim niet streng naar de letter, maar meer *naar*

---

1) Om deze gevaren te voorkomen is voor eenige jaren door Prof. v. PETTENKOFER het gebruik van een expresselijk daarvoor vervaardigd glazen buisje aanbevolen. Het gebruik dezer buisjes, van welker doelmatigheid ik mij meermalen heb kunnen overtuigen, is door de geestelijkheid van bedoeld kerkgenootschap gesanctioneerd. Intusschen is de aanwending daarvan nog verre van algemeen daar het, bij ons ten lande althans, niet *imperatief* is ingevoerd.

den geest der Wet zich te gedragen heeft, en dat waar de stem des gewetens tot spreken dringt, het doctrinaire vasthouden aan het ambtsgeheim misdadig worden kan.

Leeuwarden, 17 April 1892.

Dr. KOOPERBERG.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

PARIS. — De behandeling der epilepsie met borax, of ter vervanging der alcalische bromureta, of als adjuvans daarvan, wordt door Dr. LEMOINE in het *Bulletin de Thérapeutique* zeer geprezen. Somwijlen ontstaan echter ook daarbij nevenwerkingen, die een tijdelijke staking der kuur of beperking der dosis vorderen. Zoo zag hij, evenals GOWERS en FOLSON, van tijd tot tijd diarrhee en eruptie van psoriasis ontstaan, terwijl er zich in twee gevallen een eigenaardige aandoening van de randen van het tandvleesch (liséré gingival), evenals bij de loodvergiftiging, ontwikkelde. LEMOINE raadt daarom aan, de dosis van het borax in den beginne niet hooger dan 1 grm. de die te stellen en eerst langzaam hooger te klimmen, wanneer er geen intoxicatie- of intolerantie-verschijnselen optreden. In het bestrijden der mondaandoening slaagde hij door aanhoudende zuivering der mondholte en spoeling met antiseptische oplossingen.

— Het standbeeld van RICORD zal op een terrein tegenover het Hôpital du Midi, het hoofdtooneel zijner vroegere werkzaamheid, opgericht worden. *The Lancet*, ook dit bericht mededeelende, brengt bij die gelegenheid nog een paar geestige uitdrukkingen van den beroemden syphilidoloog in herinnering. Zoo was RICORD gewoon, de meest nabij het ulcus induratum van den penis gelegen gezwollen liesklier, omdat zij de andere klieren der regio inguinalis (région de l'aîne) in omvang pleegt te overtreffen, als „le Préfet „de l'Ain” te doopen, terwijl hij het atrophisch overblijfsel der syphilitische testis, wegens de gelijkenis op een boon, met den naam van „haricocèle” bestempelde.

— De reactie, welke de injectie van het tuberculine op het van tuberculosis verdachte rund uitoeft, bracht reeds de Russische veeartsen KÖLNING te Dorpat en HELLMANN te St. Petersburg op het denkbeeld, om dezelfde methode op het aan kwaden droes lijdend paard door de injectie van het malleïne toe te passen. Hun proeven werden met nauwkeurigheid door NOCARD herhaald en in ieder opzicht bevestigd gevonden. Evenals zij, vond NOCARD, dat door de injectie van het door glycerine uit cultures van den „bacille „de la morve” verkregen extract bij het normale paard geene, bij het, hoewel nog op latente wijze, aan kwaden droes lijdend dier, daarentegen spoedig een hevige en duidelijke reactie wordt veroorzaakt. NOCARD nam met zijn in het Institut-PASTEUR verkregen malleïne, proeven op 48 verdachte paarden.